

MIEJSKIE PRZEDSZKOLE NR 2 „FANTAZJA” W SZCZYTNIE

**„KAŻDY PRZEDSZKOLAK
MAŁY I DUŻY DBA O PRZYRODĘ
I PRZYRODZIE SŁUŻY”**

PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ W PRZEDSZKOLU

*Musimy dbać o środowisko
ekologiczne, ponieważ ono
stanowi część nas, a my
jesteśmy jego częścią*

*Wiek dwudziesty pierwszy
będzie stuleciem ekologicznym
albo nie będzie go wcale*

H. Skolimowski

Program zatwierdzony na Radzie Pedagogicznej w dniu 31.08.2026r

Szczytno 2026

I. Nazwa programu

„KAŻDY PRZEDSZKOLAK MAŁY I DUŻY DBA O PRZYRODĘ I PRZYRODZIE SŁUŻY”- program edukacji ekologicznej dzieci przedszkolnych.

Podstawa prawna;

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty/ tekst jednolity Dz.U.z 2004. Nr.256, poz.2572 z późn. zm./
- Rozporządzenie MENz dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, /Dz. U. z 2017 r. poz. 59)
- Rozporządzenie MEN z dnia 8 czerwca 2009r. w sprawie dopuszczenia do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczenia do użytku podręczników / Dz.U.Nr. 89. poz.730/
- Statut Przedszkola
- Ustawa z 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody/ Dz.U. z 2004r. Nr.92, poz.880/Poz. 378
- ROZPORZĄDZENIE MINISTRA EDUKACJI1) z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym

II. Szczegółowy opis programu

1.Adresaci programu

Program obejmie dzieci uczęszczających do przedszkola w wieku od 3do 6 lat.

2.Rozpoznanie problemu

Gwałtowne przyspieszenie degradacji środowiska, jakie nastąpiło w naszym stuleciu sprawiły, że problematyka ekologiczna znalazła się w centrum uwagi. Wymaga to podjęcia pilnych środków zaradczych, jak również niezbędne jest dokonywanie zmian w ludzkiej świadomości na drodze edukacji.

Kształtowanie właściwej postawy wobec środowiska należy rozpocząć od najmłodszych lat, bowiem świadomość człowieka kształtuje się przez całe życie, jednak jej podstawy każdy zdobywa w dzieciństwie i młodości, kiedy jest wrażliwy na wszystko, co go otacza. Jednym ze skutecznych czynników aktywizujących dzieci jest kontakt z przyrodą, która jest bogatym źródłem

przeżyć, wrażeń, doznań. Bezpośrednie zetknięcie dziecka z przyrodą wywołuje u niego chęć aktywnego działania w niej, a także budzi uczucia opiekuńczości i przyjaźni wobec świata roślin i zwierząt.

Edukacja ekologiczna powinna kształtować u dzieci postawy takie jak:

- poczucie moralnej odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego i społecznego,
- dostarczać rzetelnej wiedzy o środowisku,
- przemawiać do dziecięcej wyobraźni,
- rozbudzać w nich sumienie ekologiczne,
- wrażliwość na piękno i bogactwo natury,
- kształtować umiejętność i chęć działania na rzecz środowiska.

Prowadząc edukację ekologiczną należy głównie pamiętać, że nie może ona obejmować tylko kształcenia, czyli przekazywania wiedzy, ale również wychowanie i kształtowanie postawy proekologicznej.

Edukacja ekologiczna zajmuje dziś wyjątkowo ważne miejsce w całokształcie oddziaływań wychowawczo - dydaktycznych przedszkola. W przedszkolu jest wiele okazji do kształtowania u dzieci wrażliwości ekologicznej.

Obejmuje ona zaznajomienie dzieci ze światem roślin i zwierząt, z przyrodą nieożywioną, a także uczenie ich dostrzegania i przeżywania piękna oraz potrzeby obcowania z nim. Uwrażliwienie dzieci na piękno i konieczność ochrony przyrody sprawia, że właściwie reagują na nieodpowiednie zachowanie się innych osób w stosunku do naturalnego środowiska.

W zbliżaniu dzieci przedszkolnych do przyrody i zaznajamianiu ich z zagrożeniami ekologicznymi szczególnie ważne jest uczenie się przez przeżywanie. Stwarza ono optymalne warunki do rozbudzania uczuć dzieci, a także sprawia, że wiedza o przyrodzie i zasobach oraz jej ochrona staje się wartością, której chcemy bronić i dla której chcemy pozyskać innych.

Program edukacji ekologicznej dotyczy sposobów organizacji procesu wychowawczo - dydaktycznego w przedszkolu, który przygotowuje dzieci jak żyć z przyrodą w zgodzie, a także uświadomi, że jednym z najważniejszych problemów współczesnego świata jest ochrona naturalnego środowiska.

3. Założenia programowe.

Edukacja przedszkolna, właściwie zorganizowana i prowadzona przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli, pełni bardzo ważną funkcję w rozwoju dziecka. Nowoczesna edukacja dziecka odwołuje się do konieczności

uwzględnienia postulatu przygotowania wychowanka do umiejętnego funkcjonowania w przyszłości, w nieznanych jeszcze dzisiaj warunkach. Należy, zatem wykształcić człowieka, który podchodzi do życia nie wedle kategorii konsumpcji, ale kieruje się wartościami humanistycznymi i ekologicznymi.

Dzieciństwo jest tym okresem w życiu człowieka, w którym kształtują się postawy determinujące aktualne i przyszłe zachowania dotyczące ochrony środowiska. Utrwalone wówczas postawy i zachowania decydują o jego późniejszym stosunku do otaczającej przyrody

W wychowaniu przedszkolnym treści edukacji ekologicznej określają – biorąc pod uwagę możliwości dziecka – poziom aktywnego i świadomego zaangażowania w sprawy ekologii. W przyjętej koncepcji programu wydzielono, 5 odrębnych bloków (moduły) edukacji ekologicznej: Każdy blok zawiera określone treści w obrębie danego zakresu podstawowych zagadnień programowych, które zostały zestawione według przyjętych kryteriów oraz uwagi dotyczące realizacji.

Do programu dołączone są przykłady zajęć sprzyjających kształtowaniu znajomości zagadnień ekologicznych. W myśl przyjętego założenia zakres tematyczny programu jest zgodny z Podstawą programową wychowania przedszkolnego. We wszystkich wyróżnionych w tym dokumencie obszarach edukacyjnych zawierają się treści edukacji ekologicznej. Przeważają jednak treści dotyczących poznania świata przyrody, ochrony przyrody.

Realizacja programu sprawi, że dzieci właściwie będą reagowały na nieodpowiednie zachowanie się innych osób w stosunku do naturalnego środowiska oraz nabędą umiejętności poszanowania przyrody przez działanie.

4. Główne cele programu

Celem wychowania przedszkolnego jest wspomaganie i ukierunkowywanie rozwoju dziecka zgodnie z jego wrodzonym potencjałem i z jego możliwościami rozwojowymi w relacjach ze środowiskiem społeczno-kulturowym i przyrodniczym.

W opracowanym programie cele edukacji ekologicznej obejmują:

- przekazywanie dzieciom podstawowych wiadomości o ekosystemach, obiektach i zjawiskach przyrodniczych znajdujących się w najbliższym środowisku,
- stworzenie sytuacji do bezpośredniego obcowania z przyrodą i dokonywania obserwacji zjawisk przyrodniczych występujących w różnych porach roku, rozwijanie wrażliwości na piękno przyrody
- kształtowanie umiejętności mądrego i odpowiedzialnego współżycia człowieka z przyrodą. Uświadomienie, że życie bez kontaktu z przyrodą jest niemożliwe,
- zapoznanie dzieci z podstawowymi zasadami ochrony przyrody,

- rozumienie znaczenia czystego powietrza dla zdrowia ludzi roślin, zwierząt,
 - uwrażliwienie dzieci na czystość środowiska, kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan czystości wód,
 - przyzwyczajanie do oszczędzania bogactw ziemi, wyrabianie przekonania, że surowce naturalne trzeba oszczędzać, zbierać surowce wtórne,
 - rozwijanie zainteresowań dzieci źródłem pochodzenia żywności, wyrabianie przekonania, że żywność nie zawsze jest zdrowa, wyrabianie umiejętności właściwego jej wyboru,
 - uświadomienie dzieciom problemu opakowań, świadomy ich wybór,
 - kształtowania umiejętności przekazywania przez dzieci wiadomości i wyrażania uczuć w różnorodnych formach ekspresji (językowej, graficznej, ruchowej),
 - rozwijanie zainteresowań dzieci ruchem ekologicznym w Polsce
- rozumienie, że podobne działania na rzecz ochrony środowiska podejmują dzieci i dorośli na całym świecie,

Stawianie właściwych celów edukacji ekologicznej w przedszkolu i konsekwentna ich realizacja ma doniosłe znaczenie. Chodzi o ukształtowanie w dziecku postawy ekologicznej, która charakteryzuje się szeroką zdolnością percepcji wobec zjawisk przyrodniczych i społecznych, ciekawością świata i praw nim rządzących, odpowiedzialnością wobec wszelkich form życia, aktywnością, poczuciem więzi z przyrodą i ludźmi.

5. Formy i metody w edukacji ekologicznej.

O skuteczności pracy pedagogicznej nauczycieli w opracowanym programie edukacji ekologicznej dzieci przedszkolnych w dużej mierze będą decydowały formy organizacyjne, przez które rozumie się jednostki organizacyjne procesu wychowawczo- dydaktycznego w przedszkolu, na których zaznajamia się dzieci z treściami ekologicznymi, ochroną i kształtowaniem naturalnego środowiska

Formy programu edukacji ekologicznej w przedszkolu będą obejmowały:

1. Wycieczki i spacerowanie do różnych ekosystemów.
2. Prace praktyczne – hodowlane w kącie przyrody, - uprawa roślin, - zbieranie nasion drzew na karmę dla ptaków - wykonanie pomocy dydaktycznych (modeli, rysunków, gier).
3. Działalność na rzecz ochrony przyrody: - opieka nad drzewami, krzakami i ptakami.
4. Konkursy dotyczące znajomości zagadnień przyrodniczych i zasad ochrony przyrody.
5. Oglądanie czasopism, książek, albumów przyrodniczych, programów TV.

6. Gromadzenie książek, książek i czasopism o tematyce przyrodniczej,
7. Udział w akcjach ochrony naturalnego środowiska człowieka, - „Sprzątanie Świata” - porządkowanie terenu przedszkolnego i parku, - zbieranie makulatury, baterii, tonerów i tuszy, elektrośmieci, butelek i nakrętek plastikowych, sadzenie drzew
8. Wystawki tematycznie związane z ochroną i kształtowaniem naturalnego środowiska: - prace plastyczne i konstrukcyjne, - plakaty, widokówki o tematyce ekologicznej, - książki i czasopisma dla dzieci o tematyce ekologicznej, - różne kolekcje przyrodnicze.
9. Propagowanie idei ochrony i kształtowanie naturalnego środowiska: - prowadzenie kącika ekologicznego dla rodziców wyposażonego min. w ulotki, artykuły, czasopisma itp.),
 - układanie haseł proekologicznych i propagowanie ich wśród rodziców i przedszkolaków,
 - organizowanie uroczystości:
 - „Sprzątanie świata”(IX), „Jesienne galeria”(X),” Realizacja Programu Czyste Powietrze wokół nas” „Powitanie wiosny” (III), „Dzień Ziemi” (IV)

Metody pracy w przedszkolu mają swój specyficzny charakter. Do poznania świata, który tętni życiem, świata, w którym mieszkamy, posłużą głównie: metoda obserwacji i doświadczenia oraz metody: asymilacji wiedzy, samodzielnego do niej dochodzenia, waloryzacyjne (impresyjne i ekspresyjne) oraz praktyczne.

W edukacji ekologicznej w przedszkolu stosuje się także metody samodzielnego dochodzenia do wiedzy, takie jak: metoda problemowa, sytuacyjna, burza mózgów, gry dydaktyczne.

Metoda problemowa polega na rozwiązywaniu problemów ekologicznych i występowaniu ciągłej interakcji między nauczycielem a dziećmi. Jej zasadniczym celem jest rozbudzanie sił dziecka, rozwijanie wiary we własne możliwości i nabycie przekonania, że jest ono w stanie rozwiązać coraz to nowsze i trudniejsze problemy ekologiczne. W metodzie problemowej dominuje uczenie się nad nauczaniem.

Metoda sytuacyjna polega na wprowadzeniu dzieci w konkretną sytuację ekologiczną. Zadaniem dzieci jest zrozumieć tą sytuację oraz podjąć odpowiednie decyzje związane z jej rozwiązaniem. Istotne jest przewidywanie skutków podejmowanych decyzji i zdawanie sobie sprawy z odpowiedzialności z podejmowanych decyzji.

Burza mózgów zwana jest także giełdą pomysłów. Polega ona na zespołowym rozwiązaniu określonego problemu lub zadania ekologicznego, przy czym chodzi o to, by zespół wynalazł jak najwięcej nowych pomysłów.

Każdy pomysł jest oceniany przez zespół, który uwzględnia wszystkie „za” i „przeciw”. Dopiero wówczas wybiera się pomysł najlepszy zgodnie, z którym rozwiązuje się problem lub zadanie o charakterze ekologicznym. Burzę mózgów, podobnie jak metodę problemową i sytuacyjną, stosuje się w pracy z dziećmi starszymi.

Gry dydaktyczne charakteryzują się tym, że występuje w nich pierwiastek zabawy i wykorzystywane są nie tylko na zajęciach, ale podczas samodzielnego działania dzieci. Znajdują szczególne zastosowanie wtedy, gdy zamierza się doprowadzić dzieci do twórczego opanowania wiadomości, umiejętności i nawyków niezbędnych do ochrony i kształtowania naturalnego środowiska. Gry dydaktyczne o tematyce ekologicznej muszą być dostosowane do wieku i poziomu rozwoju dziecka. Gry dla dzieci młodszych i starszych różnią się liczbą reguł, czasem trwania i liczbą uczestników. U dzieci młodszych w grach dydaktycznych bierze udział dwoje lub troje dzieci. Trwają od 3 - 5 minut, zawierają najczęściej jedną regułę. Gry dydaktyczne dla dzieci starszych zawierają więcej niż dwie reguły, trwają 20 minut i uczestniczą w nich wszystkie dzieci podzielone na zespoły.

Ważną rolę w edukacji ekologicznej w przedszkolu odgrywają metody waloryzacyjne, zwane także metodami eksponującymi. Metody te polegają na wywoływaniu przeżyć emocjonalnych pod wpływem eksponowanych wartości i

Metody impresyjne w edukacji ekologicznej w przedszkolu sprowadzają się do uczestnictwa dzieci w eksponowanych wartościach związanych z ochroną i kształtowaniem naturalnego środowiska.

Metody ekspresyjne polegają na wyrażaniu własnych przeżyć, uczuć w konkretnej działalności na rzecz naturalnego środowiska, a także w twórczości plastycznej, konstrukcyjnej, słownej.

Metody praktyczne mają na celu przybliżyć dzieciom naturalne środowisko, nauczyć je zmieniać w sposób racjonalny i rozumny, jak również uczynić wiedzę o przyrodzie treścią ich osobistego życia. Do metod praktycznych stosowanych w edukacji ekologicznej w przedszkolu zalicza K. Żuchelikowska eksperymenty prowadzone w warunkach naturalnych lub w „kąciku przyrody”. Stosując w edukacji ekologicznej wyżej wymienione metody rozwija się u dziecka takie komponenty osobowości, jak: postawy, przekonania, system wartości.

Aktywny kontakt z przyrodą pozwala wykształcić u dziecka właściwy stosunek do wszystkiego, co żywe, stopniowo doprowadzając do zrozumienia przez nie stanowiska i roli człowieka w przyrodzie. Dziecko musi zrozumieć, iż stosunek do przyrody jest miarą kultury człowieka a zdolność do odczuwania piękna natury, odpowiedzialności za postępowanie człowieka w świecie przyrody świadczy o jego bogactwie duchowym

6. Opis działania

W czasie trwania programu zamierzamy umożliwić dzieciom z naszego przedszkola pośrednie i bezpośrednie poznawanie środowiska przyrodniczego. W związku z tym w każdej grup w zależności od możliwości dzieci przeprowadzimy cykl zajęć kształtujących pojęcia i wyobrażenia przyrodnicze dotyczące:

- A. zdrowego odżywiania i właściwego kupowania
- B. zmniejszenia ilości odpadów, segregacja i zbiórka
- C. wody i źródeł jej ochrony
- D. oszczędzanie energii
- E. promowania opakowań płóciennych i papierowych
- F. powietrza i sposobów jego ochrony,
- G. roślin i zwierząt, sposobów ich ochrony,
- H. przyrody - inspirującej do działań twórczych,
- I. minii ogrodu i kącika przyrody w przedszkolu
- J. poznawania i poszanowanie wartości przyrodniczych i kulturowych Regionu Wielkich Jezior Mazurskich, regionu Mazury Cud Natury,
- K. dbałości o czystość i porządek w moim mieście- działania na rzecz propagowania systemów segregacji odpadów i prawidłowej gospodarki odpadami w najbliższym otoczeniu oraz codziennej dbałości o czystość i porządek/ Pofajdok segreguje śmieci /.

ENERGIA MY ENERGIĘ OSZCZĘDZAMY – WAS DO TEGO NAMAWIAMY

Cele:

- poznanie różnorodnych rodzajów energii i elektrowni.
- wdrażanie do poszanowania energii i promowania jej odnawialnych źródeł
- propagowanie oszczędzania energii w domu, przedszkolu i społeczności lokalne
- poznanie skutecznych sposobów oszczędzania energii.
- poszerzanie wiadomości o urządzeniach elektrycznych i uwrażliwianie na zasady bezpieczeństwa podczas ich używania.

Propozycje działań

1. JAK OSZCZĘDZAMY ENERGIĘ- spotkanie z pracownikiem gospodarczym przedszkola, poznanie urządzeń technicznych wykorzystywanych w codziennym życiu opartych na źródłach energii.

2.JAK TO DZIAŁA- wycieczka po przedszkolu, poznawanie urządzeń technicznych wykorzystujących prąd.

3.CO RANKIEM SZUMI, DUDNI I BUCZY – rozmowa w oparciu o wiersz M. Berowskiej; poznanie urządzeń elektrycznych; rozumienie zakazu samodzielnego korzystania z urządzeń.

4.CO PRZEPUSZCZA ŚWIATŁO – zabawa badawcza; rozwijanie umiejętności obserwowania.

5.OD ŁUCZYWA DO ŻARÓWKI- poznanie etapów powstania światła z wykorzystaniem różnych źródeł energii; zapoznanie ze sposobami oświetlenia dawniej i dziś.

6.OSZCZĘDZAMY ENERGIĘ –teatrzyk cieni zainspirowany wierszem Brykczyńskiego; rozwijanie umiejętności eksperymentowania z cieniem.

7.DO CZEGO POTRZEBNY JEST PRĄD? – burza mózgów, zwrócenie uwagi na znaczenie prądu w gospodarstwie domowym. XII Nauczyciele
8.OSZCZĘDZAMY CIEPŁO- zakręcanie grzejników w trakcie wietrzenia.

9. CO POTRZEBUJE ENERGII ŻEBY DZIAŁAĆ? - tworzenie mapy pojęciowej połączone z prezentacją sposobu działania urządzeń elektrycznych.

10. CO POCHŁANIA ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ W NASZYM PRZEDSZKOLU? – wycieczka po pomieszczeniach przedszkolnych. Zapoznanie z urządzeniami elektrycznymi znajdującymi się na terenie przedszkola. Wdrażanie do poszanowania energii elektrycznej.

11.ENERGIĘ OSZCZĘDZAMY – ZBĘDNE ŚWIATŁO WYŁĄCZAMY. Wyrabianie nawyku wyłączania zbędnego oświetlenia i stosowania żarówek energooszczędnych.

12. MALI STRAŻNICY ENERGII – wykorzystanie metody rybi szkielet; wspólne ustalenie sposobów oszczędzania energii w domu i w przedszkolu; ustalenie dyżurnych „wygaszaczy energii”.

13. Wykonywanie prac plastyczno – technicznych z wykorzystaniem różnorodnych surowców wtórnych

14. SKĄD TEN PRĄD? – giełda pomysłów: poznanie różnorodnych rodzajów energii i rodzajów elektrowni

15. CZY ZACHOWUJEMY SIĘ BEZPIECZNIE? – uwrażliwienie na przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas używania urządzeń elektrycznych, utrwalenie numerów telefonów komórkowych.

16. ZNACZEK PRZYPOMINACZEK – opracowanie i wykonanie znaczka przypominającego o gaszeniu światła

17. CO UŁATWIA PRACĘ W GOSPODARSTWIE DOMOWYM? – zabawa dydaktyczna; zapoznanie z urządzeniami elektrycznymi ułatwiającymi życie człowieka.

18. STRAŻNIK ŚWIATŁA – ŚWIETLIK – wdrażanie do wygaszania zbędnego oświetlenia, wyznaczanie dyżurów

19. ULOTKA INFORMACYJNA DLA RODZICÓW, ARTYKUŁ zawierające informacje dotyczące wykorzystania alternatywnych źródeł energii, sposobów oszczędzania energii na co dzień.

WODA

Z PRZYRODĄ CHCESZ ŻYC W ZGODZIE? – POMYŚL O WODZIE! OSZCZĘDZAJ KROPELKI, TO KŁOPOT NIEWIELKI.

Cele:

- uświadomienie, dlaczego woda odgrywa tak ważną rolę w życiu człowieka i świata przyrody,
- poznanie niektórych przyczyn zanieczyszczania wody, - zwrócenie uwagi na zagrożenia związane z nieodpowiednią eksploatacją wody i jej zanieczyszczeniem,
- wskazywanie sposobów oszczędnego gospodarowania wodą, - kształcenie nawyku oszczędnego gospodarowania wodą,
- doskonalenie umiejętności przekazywania nabytej wiedzy nt wykorzystania wody oraz racjonalnego nią gospodarowania poprzez ekspresję plastyczną, słowną i ruchową,
- kształcenie postaw proekologicznych oraz odpowiedzialności za otaczającą nas przyrodę.

Propozycje działań

1. „Oszczędzaj kropelki to kłopot niewielki” – Dokonanie odczytu liczników na wodę, wykonanie znaczków zachęcających do oszczędzania wody, wyznaczenie spośród dzieci „patrolu”.

2. „W jaki sposób możemy oszczędzać wodę?”- giełda pomysłów - zapoznanie ze sposobami oszczędzania wody: zakręcanie kranów, naprawa uszkodzonych i ciekących, mycie zębów przy zakręconych kurkach, zbieranie deszczówki do podlewania kwiatów;

3. „Mamo, tato, wolę wodę!” – udział w ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej na rzecz picia wody

4. „Wolę wodę, bo daje życie” – burza mózgów – w oparciu o opowiadanie „Chmurka czarodziejka” – wskazywanie na globusie i mapie obszarów wodnych.

5. „Służy do mycia, służy do picia, bez niej na Ziemi nie byłoby życia” – zabawy badawcze z wodą. Zapoznanie dzieci z różnymi stanami skupienia wody, zwrócenie uwagi na zachowanie różnego rodzaju substancji i przedmiotów wrzuconych do wody, dokonywanie wnikliwych obserwacji, wyciąganie wniosków. XII nauczyciele,

6. „ Skąd się bierze woda w kranie?” - przedstawienie drogi wody ze zbiorników wodnych do mieszkań w oparciu o opowiadanie Sławomira Grabowskiego i Marka Nejmana pt. „ Co w rurach piszczy? II nauczyciele

7. „ Wodna muzyka” – wykorzystanie wody do tworzenia muzyki w oparciu o wiersz E. Żylińskiej „ Muzyka”: szum wody, chlupot, przelewanie, kapanie. Tworzenie „organów wodnych”, komponowanie wodnej muzyki. II nauczyciele, 14

8. „ Wróżka z Kryształowego Jeziora” – ukazanie dzieciom negatywnych skutków zanieczyszczania wody i zgubnej działalności ludzi. Uświadomienie ,że i od nich zależy los i przyszłość naszej planety. III nauczyciele

9. „ Przygoda kropelki wody” – przedszkolny konkurs plastyczno - literacki. Zachęcenie rodziców do wspólnych z dziećmi działań plastycznych a także tworzenia rymowanek i zagadek na temat wody oraz wykorzystania jej do wspólnych zabaw i aktywnego spędzania czasu (np. uprawianie sportów rekreacyjnych). III nauczyciele, rodzice

10. „Komu potrzebna jest woda?” – spacer wokół Małej Bieli. Zachęcanie do świadomych i szczegółowych obserwacji, uwrażliwianie na piękno przyrody poprzez bezpośredni z nią kontakt, uświadomienie różnorodności form życia zamieszkujących jezioro i jego okolice, oraz tego ,że człowiek jest również częścią przyrody. Rysowanie „ Przyjaciela znad jeziora” na podstawie **własnych** spostrzeżeń i obserwacji (ryby, ptaki, owady itp.)

11.„ Laboratorium pod chmurką” – wycieczka w celu pobrania różnych próbek wody – jezioro, kałuża, woda z kranu, zebrana deszczówka; próby oceny jej jakości(kolor, zapach).Wyjaśnienie pojęcia „ kwaśny deszcz” i jego zgubnego wpływu na środowisko.

12. Odkrywamy tajemnice uzdatniania wody – wycieczka do miejskich wodociągów – zwiedzanie kompleksu wodociągów, zapoznanie z technologią oczyszczania i filtracji wody.

PROMOCJA ZDROWEGO STYLU ŻYCIA I POSTAW ŚWIADOMEGO KONSUMENTA

Cele:

- kształtowanie zachowań proekologicznych;
- przybliżanie dzieciom tematu zdrowej żywności;
- kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych;
- promowanie opakowań płóciennych i papierowych;
- wyrabianie wśród dzieci i rodziców nawyku korzystania z opakowań i toreb ekologicznych;
 - rozbudzanie potrzeby aktywności ruchowej i potrzeby częstego przebywania na świeżym powietrzu.

Propozycje działań

1. „Gdzie rosną owoce i warzywa?”- wycieczki do ogródków działkowych jesienią i wiosną.
2. „Gdzie kupujemy warzywa i owoce?” - wycieczka do sklepu warzywnego oraz na targowisko miejskie na stragan owocowo-warzywny.
3. „Witaminy hop do brzuszka” - teatrzyki sylwet lub kukiełkowe na podstawie wiersza J. Brzechwy „Na straganie”, degustacja warzyw i owoców, prace plastyczne na ten temat.
4. „Zielono nam i zdrowo” - wykonanie kanapek, koreczków, szaszłyków, surówek, soków.
5. „Zielony dzień” - zorganizowanie w przedszkolu „zielonego dnia”, spożywanie produktów, które są zielone, samodzielne przygotowywanie kanapek.
6. „Sałatki warzywne i owocowe są bardzo zdrowe” - wykonanie i spożywanie sałatek, surówek z warzyw i owoców; uświadamianie dzieciom konieczności spożywania owoców i warzyw jako źródła witamin.
7. „Lubię wodę” - poznanie znaczenia wody w życiu człowieka, zwierząt, roślin; zabawy badawcze z wodą.
8. „Piramida zdrowia” - „burza mózgów”, wykonanie modelu prawidłowego żywienia, wykorzystanie makulatury – materiałów z folderów reklamowych sklepów spożywczych.
9. „Jak rozpoznać zdrową żywność?” - zabawy tematyczne, wystawa prac plastycznych – poznawanie i wybieranie zdrowych produktów żywnościowych w opakowaniach zwrotnych, utrwalenie znajomości znaków ekologicznych.
10. „Nie lubię szpinaku!” - zachęcanie dzieci do zjadania przygotowanych posiłków o odpowiednich porach – racjonalne odżywianie się oraz przełamywanie uprzedzeń do niektórych produktów spożywczych, uświadamianie dzieciom potrzeby właściwego
11. „Jak to jest zrobione? Z czego to powstaje?” - układanie historyjek obrazkowych przedstawiających proces otrzymywania niektórych produktów np. chleba, miodu, jogurtów.
12. „Zabawki noszę w ekologicznej torbie” - przynoszenie zabawek do przedszkola w piątki - „dzień zabawki” w plecakach lub torbach z materiału, zachęcanie do korzystania z opakowań wielokrotnego użytku.
13. „Każdy przedszkolak o tym wie, że zakupy w ekologicznej torbie nosi się” - zabawy tematyczne utrwalające wiadomości na temat rodzajów opakowań, korzystanie z toreb ekologicznych w kąciakach zainteresowań np. sklep
14. „Kącik sportowy w każdej sali” - zorganizowanie kącika zabaw sportowych – możliwość realizowania potrzeby ruchu.
15. „Ćwiczenia z elementami metod twórczych” - prowadzenie zabaw i ćwiczeń opartych na metodach: Kniessów, Labana, Sherborne, Orffa – wykorzystywanie naturalnej potrzeby ruchu dziecka.
16. „Ruch na świeżym powietrzu” - organizowanie wycieczek i spacerów po rodzinnym mieście, do parku, lasu w celu korzystania z różnorodnych rodzajów

aktywności ruchowej w przedszkolu i poza nim, czerpanie radości z bezpośredniego kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym, promowanie zdrowego stylu życia.

17. „Zabawy w czterech porach roku” - wdrażanie dzieci do hartowania i częstego korzystania ze świeżego powietrza przy różnych warunkach pogodowych – czynne uczestnictwo dzieci w zabawach organizowanych przez nauczycielkę

18. „Ubieram się stosownie do pogody” - wdrażanie dzieci do ubierania się odpowiednio do temperatury i pogody – zabawy dydaktyczne.

19. „Kto dba o nasze zdrowie?” - spotkania ze stomatologiem, pielęgniarką, lekarzem – rozumienie konieczności niezbędnych wizyt kontrolnych u specjalistów.

20. Spotkania z funkcjonariuszami Straży Pożarnej, Policji – poznanie prawidłowych zasad postępowania w czasie pożaru, wypadku, poznanie zasad ruchu drogowego, poznanie numerów alarmowych.

21. Realizacja tematyki zdrowotnej i dotyczącej bezpieczeństwa dzieci tj. „Bezpieczeństwo przedszkolaka”, „Odżywiamy się zdrowo”, „Znamy swoje prawa”, „Obcemu powiedz – nie”.

22. „Kącik do odpoczywania” - kształtowanie nawyku właściwego odpoczynku – zabawy i bajki relaksacyjne, utworzenie kącika do odpoczynku w każdej sali.

23. „Nie lubię hałasu – dbam o zmysły” - zapoznanie dzieci ze szkodliwym wpływem hałasu na zdrowie człowieka, unikanie hałasu w zabawie i w pracy, słuchanie muzyki o umiarkowanej głośności, wdrażanie do korzystania z zabawek w sposób nie wywołujący hałasu, posługiwanie się umiarkowanym głosem.

24. Systematyczne wdrażanie dzieci do stosowania zabiegów higienicznych – mycie zębów, mycie rąk.

25. Udział dzieci w konkursach organizowanych w przedszkolu i poza przedszkolem o tematyce prozdrowotnej.

ODPADY

– ZMNIEJSZANIE ICH WYTWARZANIA „POZBIERAM BATERIE I STARE GAZETY, ZROBIĘ COŚ DOBREGO DLA MOJEJ PLANETY!”

Cele:

- uwrażliwianie dzieci na czystość środowiska
- wyrabianie nawyku właściwego segregowania odpadów
- uświadomienie szkodliwości odpadów i elektrośmieci dla środowiska przyrodniczego tworzenie trwałych nawyków i zachowań ekologicznego stylu życia

Propozycje działań

1. „Śmieci mniej – Ziemi lżej” – udział w akcji „Sprzątanie świata”, „Wiosenne sprzątanie Warmii Mazur”- kształcenie świadomości proekologicznej i odpowiedzialności za środowisko naturalne.
2. „Śmieci segregujesz czystą Ziemię zyskujesz” – wykonywanie kolorowych pojemników - kształtowanie nawyku segregowania odpadów.
3. „Co z tym śmieciem” – wykorzystanie materiałów wtórnych na zajęciach plastyczno – technicznych-zwrócenie uwagi dzieci na możliwość wykorzystania odpadów.
4. „Nasze rady na odpady” – wykorzystywanie gazet, butelek plastikowych do zabaw muzyczno-ruchowych - dostarczanie radości i zadowolenia podczas zabaw materiałami odpadowymi.
5. „Zieleń dla pokoleń” – spotkanie z leśnikiem - pogadanka na temat zagrożeń wynikających z istnienia dzikich wysypisk odpadów i elektrośmieci – uświadomienie ich szkodliwości dla środowiska przyrodniczego.
6. „Ekologiczne trendy” – prezentacja ekologicznych kostiumów z makulatury i odpadów
7. „Tu działamy, gdzie mieszkamy” – segregowanie śmieci do odpowiednich pojemników – wyrabianie trwałego nawyku wyrzucania odpadów do właściwych pojemników.
8. Udział w konkursach plastycznych związanych z ochroną środowiska naturalnego i ograniczeniem produkcji odpadów.

ŚWIAT ZWIERZĄT I ROŚLIN

Cele:

- Kształtowanie opiekuńczej postawy wobec zwierząt i roślin w tym chronionych
- Kształtowanie poczucia współodpowiedzialności za środowisko przyrodnicze, w tym zwierzęta i rośliny
- Rozbudzanie spostrzegawczości związanej ze zmianami zachodzącymi w przyrodzie wraz ze zmianą pory roku
- Orientuje się ,że pory roku mają wpływ na zachowanie się zwierząt i roślin

Propozycje działań

- 1.Organizowanie spotkań ze specjalistami z zakresu ochrony środowiska, leśnikami, miłośnikami przyrody, weterynarzem.
2. Organizowanie spacerów, wycieczek oraz innych sytuacji dydaktycznych sprzyjających poznawaniu różnorodnych środowisk przyrodniczych oraz obserwacji zachowania i zwyczajów ich mieszkańców – las, łąka, pole, park.

3. Wykorzystanie literatury, multimediów oraz innych środków dydaktycznych umożliwiających poznanie zwierząt objętych ochroną w naszym kraju: domowych, leśnych i polnych.
4. Gromadzenie materiałów i wykonanie albumów wybranych gatunków zwierząt.
5. „Co wiemy o żabkach, motylach” poznanie cyklu rozwoju żaby od skrzeku do dorosłej żaby w oparciu o opowiadanie ilustrowane serią obrazków, „Kto lubi żabi chór” F. Kobryńczyka.
6. Zapoznanie ze stadiami rozwojowymi motyla od jajeczka przez gąsienicę, kokon do dorosłego motyla-opowiadanie z wykorzystaniem filmu edukacyjnego wg utworu W. Kozłowskiego pt. „Nikt mnie więcej nie zobaczy”.
7. Udział w akcjach mających na celu budzenie empatii i opiekuńczego stosunku do zwierząt, np. Zbiórka karmy dla czworonogów ze schroniska, Dokarmiamy zwierzęta zimą –akcja. Wieszamy karmniki!
8. Wycieczki krajoznawcze.
9. „Jedna chwila dla pupila”- poznanie potrzeb zwierząt domowych. Zachęcanie do zabawy, troski i opieki oraz budzenie poczucia odpowiedzialności za swoich podopiecznych. Organizowanie akcji związanej z pomocą dla zwierząt ze schroniska, zwierząt leśnych.
10. Udział w wewnętrznych i zewnętrznych konkursach plastycznych dotyczących tematyki zwierząt.
11. Poznanie zwyczajów ptaków i zwierząt: odlot ptaków jesienią, przylot wiosną, przygotowanie do zimy, budowanie wiosną gniazd itp.
12. Realizacja zadań; Dekalog Małego Ekologa

EWALUACJA PROGRAMU

Istotnym elementem w pracy pedagogicznej jest ewaluacja. Współczesne rozumienie ewaluacji to nie tylko kontrola, ocena czy zbieranie danych, to przede wszystkim refleksja własna ukierunkowana na rozwój. Kryterium oceny nie jest stan wiedzy dziecka w danym momencie, ale jego praca, zaangażowanie, postępy

EWALUACJA:

- ▶ obserwacja dzieci
- ▶ rozmowy z dziećmi i rodzicami; dyskusje
- ▶ zaangażowanie i udział w akcjach proekologicznych; sprawozdanie
- ▶ ankieta dla rodziców; kwestionariusz ankiety
- ▶ ankieta dla nauczycieli; kwestionariusz ankiety
- ▶ prace dzieci
- ▶ scenariusze zajęć

LITERATURA:

1. Brzeziński, Rady na odpady, czyli jak przeżyć inwazję śmieci, Białystok 1998,
2. B. Campabell, Ekologia człowieka, Warszawa 1995,
3. E. J. Frątczak, Edukacja ekologiczna w przedszkolu, Bydgoszcz 1996,
4. E.J.Fradczakowie, Kącik przyrody w wychowaniu przedszkolnym, WSiP, Warszawa 1991,
5. E. Janik, Przyroda przeżywana i obserwowana z dziećmi przedszkolnymi, Warszawa 1980,
6. M.Kielar- Turska, jak pomagać dziecku w poznaniu świata, WSiP, Warszawa, 1992,
7. E. Jarmołkiewicz, Encyklopedia zwierząt,
8. A. Krah – Schmid, Podróż kropli wody, Poznań 1995,
9. G. Kutylowska, Ekologia w przedszkolu, Warszawa 1996,
10. M.Studzińska; Dzieci przedszkolne poznają przyrodężywioną, WSiP, Warszawa, 1989,
11. K.Zajda , S.Lipina, Wychowanie techniczne w przedszkolu, WSiP, Warszawa, 1984,
12. J. Zbirowski, Rozwijanie aktywności twórczej, WSiP, Warszawa, 1986,
13. A.Sitek, Pofajdok segreguje śmieci, - Edukacja regionalna
14. E.Pawlik, Edukacja ekologiczna w przedszkolu, MSC Polska, 2014,
15. W.Lascher – „Świat wokół mnie. Wrażenia zmysłowe w zabawach dzieci”
16. R.Seitz – „Co widzisz wokół siebie?” Zabawy rozwijające zmysł wzroku.
17. D.P. Chaurel – „ Środowisko w wychowaniu przedszkolnym.
18. G.Preuschoff – Rok z dziećmi i z przyrodą.
19. E.J.Frątnakowie – Edukacja ekologiczna dzieci w wieku przedszkolnym.
20. „Odkrywam świat przyrody” – Jaka będzie pogoda?.
21. 101 eksperymentów z roślinami.
22. W.R. Łapińscy „Rok wśród lasów, pól, szuwarów”.

KWESTIONARIUSZ ANKIETY DLA RODZICÓW

1. Czy interesuje się Pan/Pani ochroną środowiska?

a) TAK

b) NIE

c) JEST MI TO OBOJĘTNE

2. Czy stara się Pan/Pani segregować śmieci?

a) TAK

b) NIE

c) JEST MI TO OBOJĘTNE

3. Wyjaśnij w jaki sposób segregujesz śmieci:

.....
.....
.....

4. Czy pamięta Pan/Pani o zakręcaniu wody i gaszeniu światła kiedy nie są potrzebne?

a) TAK

b) NIE

c) JEST MI TO OBOJĘTNE

5. Co według Pana/Pani powinni zrobić ludzie dla ratowania naszej planety?

.....
.....

6. Co oznaczają następujące znaki?

.....

.....

7. Czy używa Pan/Pani żarówek energooszczędnych?

- a) TAK
- b) NIE
- c) JEST MI TO OBOJĘTNE

8. Czy jest Pan / Pani zadowolony ze stanu środowiska naturalnego w swojej miejscowości (czy jest w niej czysto, zielono i przyjemnie)?

- a) TAK
- b) NIE
- c) JEST MI TO OBOJĘTNE

9. Czy korzysta Pan/Pani z własnej torby na zakupy (zamiast reklamówek jednorazowych)?

- a) TAK
- b) NIE
- c) JEST MI TO OBOJĘTNE

KWESTIONARIUSZ ANKIETY DLA NAUCZYCIELI

Szanowne koleżanki bardzo proszę o wypełnienie kwestionariusza ankiety, która dotyczy programu ekologicznego. Zestawienie zbiorcze ankiet służyć ma przeprowadzeniu ewaluacji programu.

1. Jak oceniasz przydatność programu?

- a) bardzo dobrze
- b) dobrze
- c) dostatecznie

2. Jakie elementy programu uważasz za najbardziej przydatne?

a) energia my energię oszczędzamy – was do tego namawiamy

b) woda z przyrodą chcesz żyć w zgodzie? – pomyśl o wodzie! oszczędzaj kropelki, to kłopot niewielki.

c) promocja zdrowego stylu życia i postaw świadomego konsumenta

d) odpady– zmniejszanie ich wytwarzania „pobieram baterie i stare gazety, zrobię coś dobrego dla mojej planety

e) świat zwierząt i roślin

3. Czy według Ciebie założone w programie elementy zostały w pełni zrealizowane?

- a) tak
- b) nie
- c) częściowo

4. W jakim stopniu odpowiadają Ci formy i metody pracy przedstawione w programie?

- a) wystarczająco
- b) częściowo
- c) nie odpowiadają

5. Jakie według Ciebie korzyści daje program?

- a) ekologiczna edukacja dzieci
- b) zachęcanie do działań prozdrowotnych
- c) budzenie zainteresowań przyrodą

d) inne (jakie)

.....

.....

6. Jakie masz propozycje odnośnie udoskonalenia programu?

.....

.....

.....
.....
.....
.....

PROGRAM OPRACOWANY PRZEZ ZESPÓŁ W SKŁADZIE

Agnieszka Argalska
Ewa Ruszczyk
Magdalena Surawska
Aldona Cymerman
Izabela Parciak

Dziękuję